

UCHWAŁA NR XIV/30/2025
RADY POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO
z dnia 23 czerwca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, 3a, 4, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 i 1907) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49)

Rada Powiatu
uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Krzysztof Klonowski

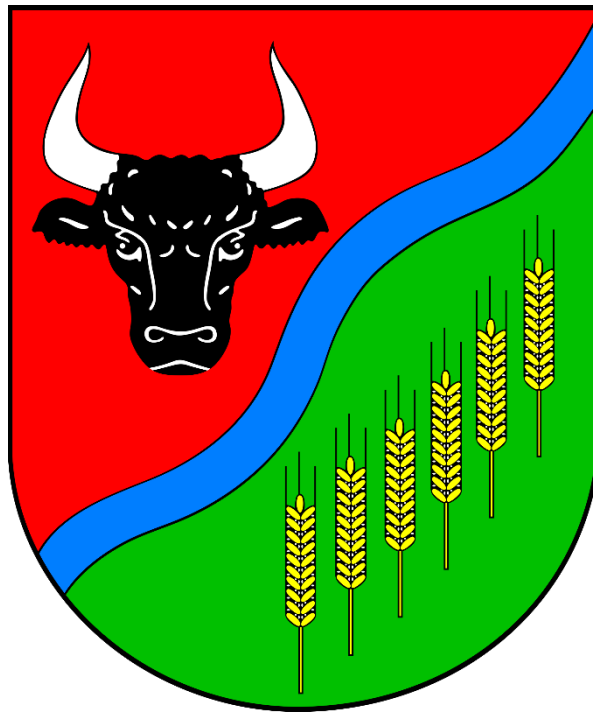
Uzasadnienie

Do zadań własnych powiatu, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie w Grudziądzkim na lata 2025-2027 stanowi podstawę efektywnego systemu rozwoju pieczy zastępczej. Zakłada – poprzez rozwój form rodzinnej pieczy zastępczej oraz wsparcie rodzin zastępczych – zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców prawa do stabilnego i trwałego środowiska rodzinnego. Program określa zadania powiatu nałożone wyżej wymienioną ustawą, w tym ustanowienie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych. Stanowi kontynuację dotychczas prowadzonych zadań, wynikających z programu uchwalonego na lata 2022-2024.

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały należy uznać za zasadne.

Załącznik
do uchwały Nr XIV/30/2025
Rady Powiatu Grudziądzkiego
z dnia 23 czerwca 2025 r.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Tryb przygotowania Programu	6
1.1. Podstawy prawne dokumentu	6
1.2. Prace nad dokumentem	7
2. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej	7
2.1. Rodziny objęte pomocą społeczną na przestrzeni lat 2019-2024	7
2.2. Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	15
3. Organizacja pieczy zastępczej w powiecie grudziądzkim	18
3.1. Rodzinna piecza zastępcza w powiecie grudziądzkim	18
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie grudziądzkim	24
3.3. Osoby usamodzielniane	29
3.4. Środki finansowe przeznaczone na pieczę zastępczą	30
3.5. Rządowe programy wspierające rozwój pieczy zastępczej	34
4. Analiza SWOT systemu pieczy zastępczej w powiecie grudziądzkim	35
5. Limit rodzin zastępczych zawodowych	36
6. Cele Programu i działania na lata 2025-2027	37
6.1. Cele, działania i zadania	38
6.2. Wskaźniki i realizatorzy zadań	39
7. Zakładane rezultaty realizacji Programu	40
8. Finansowanie Programu	40
9. Ewaluacja i monitorowanie Programu	41

Wprowadzenie

Rodzina biologiczna jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. Niezbywalnym prawem małoletnich jest prawo do wychowywania się pod opieką rodziców. Pozytywne wartości przekazywane w środowisku rodzinnym mają kluczowe znaczenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Czasem zdarza się jednak, że w trakcie sprawowania opieki nad dzieckiem i jego wychowania rodzina napotyka trudności, z którymi sama sobie nie radzi. Niezależnie od ich źródła i specyfiki może liczyć na systemowe wsparcie, którego celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jednak gdy podejmowane działania, a zwłaszcza praca z rodziną, nie przynoszą pozytywnych rezultatów, rozwiązaniem jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, aby zapewnić mu odpowiednie warunki do rozwoju i wychowania.

Decyzję w tej sprawie podejmuje sąd rodzinny, chociaż w przypadkach wymagających szybkiego działania umieszczenie małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego może odbyć się bez postanowienia sądu.

Regulacje prawne w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Wyżej wspomniana ustawa podzieliła kompetencje między samorząd gminny, do którego obowiązków należy w szczególności praca z rodziną biologiczną, a samorząd powiatowy, który ma zapewnić pieczę zastępczą dla dzieci niemogących wychowywać się w rodzinach naturalnych oraz wsparcie osobom usamodzielnianym, opuszczającym pieczę zastępczą.

Pieczą zastępczą jest instytucją prawa rodzinnego. Zgodnie z definicją ustawową system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Celem pieczy zastępczej jest przede wszystkim praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub – gdy nie jest to możliwe – dążenie do przysposobienia dziecka. Pobyt w pieczy zastępczej ma na celu przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego

życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, zdobywanie umiejętności społecznych, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych oraz bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dzieci.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona – opiekę na dzieckiem sprawują osoby będące wstępnymi (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwem dziecka;
- b) niezawodowa – opiekę sprawują osoby, które nie są wstępnymi ani rodzeństwem dziecka, czyli dalsza rodzina (np. wujostwo, kuzynostwo) lub osoby całkowicie obce dziecku; w rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci, wyjątkiem może być przypadek licznego rodzeństwa (wówczas wymagana jest zgoda rodziny zastępczej oraz pozytywna opinia koordynatora);
- c) zawodowa – opiekę sprawują osoby niespokrewnione z dzieckiem; w rodzinie zastępczej zawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci, wyjątkiem może być przypadek licznego rodzeństwa (wówczas wymagana jest zgoda rodziny zastępczej oraz pozytywna opinia koordynatora); w tym:
 - zawodowa pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – w takiej rodzinie umieszcza się dziecko na okres nie dłuższy niż 4 miesiące, przy czym okres może zostać przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego;
 - zawodowa specjalistyczna – umieszcza się tutaj dzieci (głównie z orzeczoną niepełnosprawnością) niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, a także małe matki z dziećmi;

2) rodzinny dom dziecka – w tej formie rodzinnej pieczy zastępczej może przebywać, w tym samym czasie, nie więcej niż 8 dzieci, wyjątkiem może być przypadek licznego rodzeństwa (wówczas wymagana jest zgoda rodziny zastępczej oraz pozytywna opinia koordynatora).

Instytucjonalna pieczę zastępczą jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego

ośrodka preadopcyjnego. Ze względu na specyfikę wyróżnia się następujące typy placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) socjalizacyjna;
- 2) interwencyjna;
- 3) specjalistyczno-terapeutyczna;
- 4) rodzinna.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz specjalistyczno-terapeutycznego.

Placówka typu interwencyjnego w szczególności przyjmuje dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia im opieki. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące (w szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w pieczy zastępczej).

Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, w szczególności legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii, wymagającymi wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Tego typu placówka zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne.

Z kolei w placówce typu rodzinnego wychowują się dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się. Placówka umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, z zastrzeżeniem, że w tym samym czasie może przebywać w niej nie więcej niż 8 wychowanków.

Niezależnie od typu placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, emocjonalne, rozwojowe, społeczne i religijne, w tym zapewnia dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości. Pracownicy placówki umożliwiają także kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi oraz podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pozwala osobie, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, przebywać

w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli uczy się w szkole, w uczelni, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego, a także – w przypadku osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia. Pobyt taki może trwać nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia.

1. Tryb przygotowania Programu

1.1. Podstawy prawne dokumentu

Obowiązek opracowania i realizacji przez powiat trzyletniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, wynika z art. 180 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483, z późn. zm.);
- 2) Konwencję o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 1290 poz. 526, z późn. zm.);
- 3) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107);
- 4) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- 5) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292 poz. 1720);
- 6) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 2452);
- 7) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Grudziądzkiego na lata 2021 – 2030, przyjętą Uchwałą Nr XXVI/88/2021 Rady Powiatu Grudziądzkiego z dnia 23 czerwca 2021 r.

1.2. Prace nad dokumentem

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu we współpracy z innymi podmiotami działającym w sferze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Dokument służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie grudziądzkim. Stanowi bezpośrednią kontynuację i poszerzenie działań podejmowanych we wcześniejszych programach opracowanych na lata: 2013-2015, 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2024.

Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dane Głównego Urzędu Statystycznego, sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu oraz dane przygotowane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu grudziądzkiego.

2. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej

2.1. Rodziny objęte pomocą społeczną na przestrzeni lat 2019-2024

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, w tym umieszczeniem dzieci z tych rodzin w pieczy zastępczej, należy przede wszystkim przyjrzeć się osobom korzystającym z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej.

Co oczywiste, dane statystyczne OPS-ów nie są w stanie dokładnie odwzorować rzeczywistych problemów wszystkich osób i rodzin, które np. żyją na krawędzi ubóstwa lub nie korzystają ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej z różnych przyczyn, choćby z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy. Pozwalają jednak dostrzec skalę problemów i tendencję ich zmian na przestrzeni czasu.

Tabela nr 1.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w gminie Grudziądz

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	132	125	108	107	85	81
Sieroctwo	0	2	1	0	0	0
Bezdomność	4	6	5	9	6	7
Bezrobocie	138	124	103	89	68	66
Niepełnosprawność	58	45	46	51	54	53
Długotrwała lub ciężka choroba	70	47	35	33	26	28
Przemoc w rodzinie	0	0	1	1	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	15	12	3	4	14	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	24	23	19	22	6	25
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0	2	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	4	0	0	1	4	3
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	4	4	1	8	1	3
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Łącznie	450	388	324	325	264	269

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu

Na terenie gminy Grudziądz dominującymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo i bezrobocie. W dalszej kolejności najczęściej występuje niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Na przestrzeni ostatnich sześciu lat zauważalny jest wyraźny trend spadkowy, jeśli chodzi o liczbę rodzin objętych pomocą społeczną. Niepokoi znaczący wzrost w 2024 roku liczby rodzin zmagających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.

Tabela nr 2.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w gminie Gruta

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	249	211	183	135	132	113
Sieroctwo	2	1	1	1	1	1
Bezdomność	2	3	3	4	7	7
Bezrobocie	214	190	173	133	140	120
Niepełnosprawność	82	77	80	77	83	77
Długotrwała lub ciężka choroba	147	141	172	155	140	151
Przemoc w rodzinie	1	1	0	18	15	19
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	101	89	79	65	57	48
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	6	8	8	10	7	8
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	6	9	4	4	1
Alkoholizm lub narkomania	27	26	26	24	24	24
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	8	10	4	13	23	23
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	7	0	1
Łącznie	848	763	738	646	633	593

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grucie

W gminie Gruta wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej od trzech lat najwięcej jest tych dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą. Kolejne miejsca zajmują: bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność. Liczba osób bezrobotnych i ubogich systematycznie maleje, co przekłada się na konsekwentny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 3.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w gminie Łasin

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	140	137	123	112	106	87
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	4	2	4	4	4
Bezrobocie	148	142	128	109	101	92
Niepełnosprawność	57	55	42	46	43	44
Długotrwała lub ciężka choroba	100	95	94	85	76	75
Przemoc w rodzinie	5	6	3	2	5	4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	47	43	40	39	38	36
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	31	31	27	29	27	28
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3	1	4	4	1
Alkoholizm lub narkomania	5	9	5	5	9	13
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	1	0	0	1	0	2
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Łącznie	537	525	465	436	413	386

źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie

Na terenie miasta i gminy Łasin najczęściej występującym problemem, z powodu którego mieszkańcy korzystają z pomocy społecznej, jest bezrobocie. W pierwszej trójce niezmiennie od lat znajduje się również ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Porównując rok do roku, zauważalny jest spadek liczby rodzin objętych wsparciem (o kilkanaście lub nawet kilkadziesiąt).

Tabela nr 4.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w gminie Radzyń Chełmiński

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	171	142	123	128	124	100
Sieroctwo	2	0	0	0	0	0
Bezdomność	4	4	4	5	7	3
Bezrobocie	213	166	148	134	106	96
Niepełnosprawność	41	42	41	50	56	60
Długotrwała lub ciężka choroba	92	83	80	98	108	89
Przemoc w rodzinie	14	12	8	12	7	5
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	11	11	16	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	9	8	5	33	41	37
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	9	8	5	19	24	21
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	2	1	1	1	1
Alkoholizm lub narkomania	18	16	13	24	14	10
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	1	0	0	2	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	4	0	1
Łącznie	589	495	444	508	490	423

źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzynie Chełmińskim

Trzy główne powody korzystania z pomocy społecznej wśród rodzin z terenu miasta i gminy Radzyń Chełmiński to: bezrobocie, ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba.

Od trzech lat następuje sukcesywny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 5.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w gminie Rogóżno

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	106	94	81	83	102	81
Sieroctwo	0	1	1	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	1	1	2
Bezrobocie	95	83	72	74	86	94
Niepełnosprawność	43	41	40	38	37	41
Długotrwała lub ciężka choroba	94	95	82	79	75	79
Przemoc w rodzinie	2	2	4	2	2	3
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1	1	3	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	35	33	32	27	31	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	27	27	25	21	21	28
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1	0	3	2	5
Alkoholizm lub narkomania	13	13	19	17	19	16
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	0	1	3	4	5
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	6	0	0
Łącznie	421	391	360	354	380	386

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogóżnie

W gminie Rogóżno w 2024 roku najczęściej występującym problemem było bezrobocie, które we wcześniejszych latach zajmowało zwykle drugie lub trzecie miejsce.

Zaraz za nim uplasowało się ubóstwo, które było największym problemem w latach 2019, 2022 oraz 2023.

Liczba rodzin utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie.

Tabela nr 6.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w gminie Świecie nad Osą

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	182	162	130	147	107	84
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	4	3	5	4	3
Bezrobocie	139	128	111	102	86	89
Niepełnosprawność	60	49	42	39	33	36
Długotrwała lub ciężka choroba	60	46	34	30	27	24
Przemoc w rodzinie	2	1	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	78	54	50	54	56	48
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	11	1	1	2	2	3
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	1	1	2	2
Alkoholizm lub narkomania	10	9	9	6	8	9
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	1	2	3	1	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Łącznie	546	456	383	389	326	298

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu nad Osą

Mieszkańcy gminy Świecie nad Osą korzystali ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej głównie z powodu ubóstwa, ale w 2024 roku pierwsze miejsce zajęło bezrobocie.

Liczba rodzin sukcesywnie z roku na rok maleje.

Tabela nr 7.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2024 w powiecie grudziądzkim

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	980	871	748	712	656	546
Sieroctwo	4	4	3	1	1	1
Bezdomność	13	21	17	28	29	26
Bezrobocie	947	833	735	641	587	557
Niepełnosprawność	341	309	291	301	306	311
Długotrwała lub ciężka choroba	563	507	497	480	452	446
Przemoc w rodzinie	24	22	16	35	29	31
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	12	12	19	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	285	239	209	222	237	204
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	108	98	85	103	87	113
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	18	13	14	13	13	10
Alkoholizm lub narkomania	77	73	72	77	78	75
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	19	16	8	28	31	33
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	17	0	2
Łącznie	3391	3018	2714	2658	2506	2355

źródło: zestawienie na podstawie danych GOPS w Grudziądzu, GOPS w Grucie, MGOPS w Łasinie, MGOPS w Radzynie Chetmińskim, GOPS w Rogóźnie i GOPS w Świeciu nad Osą

Gminy powiatu grudziądzkiego borykają się z podobnymi problemami społecznymi, jednakże o różnym ich nasileniu. Najczęściej występują: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Kilkadziesiąt przypadków rocznie dotyczy alkoholizmu lub narkomanii, zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, przemocy w rodzinie oraz bezdomności.

Żadna z analizowanych jednostek nie wykazała na swoim terenie przypadków objęcia pomocą społeczną z powodu trudności w integracji cudzoziemców.

Co pozytywne, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w powiecie grudziądzkim systematycznie zmniejsza się.

2.2. Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje w zakresie pracy z rodziną biologiczną między samorząd gminny i powiatowy. Obowiązki te jednostki samorządu terytorialnego realizować powinny w szczególności poprzez współpracę z sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem lokalnym. Pomoc rodzinie naturalnej leży w gestii gminy, zaś organizacja pieczy zastępczej zalicza się do kompetencji powiatu.

Tabela nr 8.

Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz liczba dzieci w tych rodzinach /stan na dzień 31.12.2024/

Gmina	Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	Liczba dzieci w tych rodzinach	w tym: liczba dzieci w wieku do 10. roku życia
Grudziądz	14	33	2
Gruta	19	39	17
Łasin	20	58	32
Radzyń Chełmiński	7	22	11
Rogóżno	9	17	6
Świecie nad Osą	10	31	8
Łącznie	79	200	76

źródło: GOPS w Grudziądzu, GOPS w Grucie, MGOPS w Łasinie, MGOPS w Radzynie Chełmińskim, GOPS w Rogóźnie i GOPS w Świeciu nad Osą

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli oraz biorąc pod uwagę fakt, iż optymalnym środowiskiem wychowawczym dla każdego dziecka jest rodzina, należy stwierdzić, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu grudziądzkiego jest względnie duży.

W 79 rodzinach, w których występują problemy wychowawcze, wychowuje się 200 dzieci, spośród których 76 to dzieci w wieku poniżej 10. roku życia.

Do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej doprowadza zwykle niewydolność wychowawcza rodziny. Aby jej zapobiec, ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła do polskiego porządku prawnego instytucję asystenta rodziny. Jego zadaniem jest aktywne wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc w poprawie jej sytuacji życiowej, naukę prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych.

Przed wejściem w życie tych regulacji prawnych większość zadań asystentów w zakresie wspierania rodziny wykonywali pracownicy socjalni. Od 1 stycznia 2012 r. zatrudnianie asystentów było fakultatywne, a od 1 stycznia 2015 r. jest obowiązkowe.

Tabela nr 9.

Liczba asystentów rodziny zatrudnianych przez gminy powiatu grudziądzkiego

Gmina	Liczba asystentów					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Grudziądz	1	1	1	1	1	1
Gruta	1	1	1	0	0	1
Łasin	2	2	2	2	2	2
Radzyń Chełmiński	1	1	1	1	1	1
Rogóżno	1	1	1	1	1	1
Świecie nad Osą	1	1	1	1	1	1

Źródło: GOPS w Grudziądzu, GOPS w Grucie, MGOPS w Łasinie, MGOPS w Radzynie, Chełmińskim, GOPS w Rogóźnie i GOPS w Świeciu nad Osą

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Tabela nr 10.**Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny w gminach powiatu grudziądzkiego**

Gmina	Liczba rodzin objętych asystenturą					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Grudziądz	13	11	13	13	14	14
Gruta	11	12	10	0	0	7
Łasin	22	18	20	21	21	19
Radzyń Chełmiński	8	9	9	10	6	7
Rogóżno	13	11	10	11	9	9
Świecie nad Osą	15	15	14	14	15	13

źródło: GOPS w Grudziądzu, GOPS w Grucie, MGOPS w Łasinie, MGOPS w Radzyniu Chełmińskim, GOPS w Rogóźnie i GOPS w Świeciu nad Osą

Wsparcie asystenta ułatwia rodzinom osiągnięcie stabilności życiowej na poziomie umożliwiającym wychowanie dzieci, co pozwala na pozostanie dziecka w rodzinie lub jego powrót pod opiekę rodziców, jeżeli wcześniej zostało już umieszczone w pieczy zastępczej.

W ramach działań zapobiegawczych w gminie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek opracowywania i realizacji lokalnych, 3-letnich programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci.

Tabela nr 11.**Realizacja gminnych programów wspierania rodziny przez gminy powiatu grudziądzkiego**

Gmina	Program wspierania rodziny	Okres obowiązywania
Grudziądz	uchwalony	2025-2027
Gruta	uchwalony	2025-2027
Łasin	uchwalony	2025-2027
Radzyń Chełmiński	uchwalony	2023-2025
Rogóżno	uchwalony	2024-2026
Świecie nad Osą	w opracowaniu	2025-2027

źródło: GOPS w Grudziądzu, GOPS w Grucie, MGOPS w Łasinie, MGOPS w Radzyniu Chełmińskim, GOPS w Rogóźnie i GOPS w Świeciu nad Osą

Głównym założeniem programów wspierania rodziny realizowanych przez gminy powiatu grudziądzkiego jest praca z rodziną w połączeniu z jej własną aktywnością, przy zastosowaniu zasady pomocniczości.

3. Organizacja pieczy zastępczej w powiecie grudziądzkim

3.1. Rodzinna piecza zastępcza w powiecie grudziądzkim

Rodziny zastępcze zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych, zapewniają kształcenie, wyrównywania braków rozwojowych i szkolnych, zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań, zaspokajają potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne dziecka, zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka oraz umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Ustawowym obowiązkiem rodzin zastępczych jest współpraca z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej (Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu) oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 12.

Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu grudziądzkiego i liczba przebywających w nich dzieci

ROK	Liczba rodzin zastępczych	Liczba przebywających w nich dzieci
2019	43	57
2020	42	58
2021	44	60
2022	47	64
2023	45	65
2024	42	64

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Na terenie powiatu grudziądzkiego funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze niezawodowe oraz rodziny zastępcze zawodowe. Ich łączna liczba –

jak wynika z poniższej tabeli – na przestrzeni ostatnich 6 lat wynosiła zawsze ponad 40, a liczba umieszczonych w nich dzieci – około 60.

Tabela nr 13.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych na terenie powiatu grudziądzkiego i liczba przebywających w nich dzieci

ROK	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	Liczba przebywających w nich dzieci
2019	24	31
2020	23	29
2021	25	31
2022	26	36
2023	21	28
2024	19	25

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Rodziny zastępcze spokrewnione funkcjonujące na terenie powiatu grudziądzkiego w zdecydowanej większości tworzą dziadkowie (zarówno osoby pozostające, jak i niepozostające w związkach małżeńskich, tj. wdowy i rozwódki), a w pojedynczych przypadkach starsze rodzeństwo.

Od 1 czerwca 2024 r. miesięczne świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej wynosi 1.002,00 zł.

Tabela nr 14.

Liczba rodzin zastępczych niezawodowych na terenie powiatu grudziądzkiego i liczba przebywających w nich dzieci

ROK	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	Liczba przebywających w nich dzieci
2019	19	26
2020	19	29
2021	19	29
2022	21	30
2023	24	37
2024	21	35

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Większość osób tworzących rodziny zastępcze niezawodowe na terenie powiatu grudziądzkiego stanowią – wbrew pozorom – osoby spokrewnione z dzieckiem, dla którego tworzą zastępczy dom. Jest to zwykle rodzeństwo matki lub ojca (ciotka, wujek/stryjek), które nie wpisuje się w ustawową definicję rodziny zastępczej spokrewnionej.

Nie brakuje również osób całkowicie obcych dziecku, które podejmują się nad nim opieki do czasu powrotu do rodziny biologicznej lub przysposobienia. Zdarza się, że na ten ostatni krok, czyli adopcję, decydują się również rodzice zastępczy.

Od 1 czerwca 2024 r. miesięczne świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej wynosi 1.517,00 zł.

Tabela nr 15.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych na terenie powiatu grudziądzkiego i liczba przebywających w nich dzieci

ROK	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	Liczba przebywających w nich dzieci
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	1	2
2024	2	5

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Z rodzinami zastępczymi zawodowymi – zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – starosta zawiera umowę na okres 4 lat. W tym czasie rodzina zastępcza otrzymuje, oprócz miesięcznego świadczenia na utrzymanie dziecka w wysokości jak dla rodziny niezawodowej (tj. 1.517,00 zł), wynagrodzenie, którego aktualna wysokość wynosi 4.567,40 zł brutto. W przypadku małżeństwa otrzymuje je tylko jedna osoba.

Ponadto, dzięki rządowemu programowi „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024-2027” w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. rodziny zastępcze zawodowe otrzymują co miesiąc 1.000,00 zł brutto dodatku do wynagrodzenia.

Pierwsza rodzina zastępcza zawodowa na terenie powiatu grudziądzkiego zaczęła funkcjonować w dniu 1 września 2023 r., a kolejna – w dniu 1 stycznia 2024 r. Obie powstały na skutek przekształcenia rodzin zastępczych niezawodowych.

Warto dodać, że wszystkie rodziny zastępcze są uprawnione również do pobierania świadczenia wychowawczego (800+) na dzieci u nich umieszczone.

Tabela nr 16.

Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych na terenie powiatu grudziądzkiego i liczba umieszczonych w nich dzieci

ROK	Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych w nich dzieci
2019	5	8
2020	4	8
2021	5	7
2022	6	12
2023	6	8
2024	5	6

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Każdego roku na terenie powiatu grudziądzkiego tworzonych jest od 4 do 6 nowych rodzin zastępczych. Rolę tę decydują się pełnić zarówno kandydaci pozyskani na skutek działań promujących rodzinną pieczę zastępczą, jak i najbliżsi krewni, którzy pragną zapewnić opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym tego ze strony rodziców.

Tabela nr 17.

Liczba dzieci z terenu powiatu grudziądzkiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

ROK	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem grudziądzkim
2019	1
2020	0
2021	1
2022	0
2023	0
2024	4

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

W przypadku konieczności zapewnienia pieczy zastępczej dziecku, w ostatnich latach udawało się zapewnić ją na terenie powiatu grudziądzkiego.

Wskazane w powyższej tabeli pojedyncze przypadki umieszczania dzieci w pieczy zastępczej poza powiatem grudziądzkim dotyczyły wyłącznie rodzin zastępczych spokrewnionych i wynikały z faktu, iż starsze rodzeństwo lub babcia tworzący rodzinę zastępczą mieszkało lub osiedlało się na terenie innego powiatu.

Tabela nr 18.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej /stan na 31.12.2024/

Przyczyna umieszczenia dziecka	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych			Liczba dzieci łącznie
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych	
Sieroctwo	2	5	0	7
Pólsieroctwo	2	3	0	5
Uzależnienie rodzica/rodziców	10	12	4	26
Przemoc w rodzinie	3	4	1	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1	3	0	4
Niepełnosprawność rodzica/rodziców	0	1	0	1
Długotrwała lub ciężka choroba rodzica/rodziców	0	0	0	0
Ubóstwo	0	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0
Pobyty za granicą rodzica/rodziców (praca zarobkowa)	1	1	0	2
Inne	0	1	0	1
Łącznie	19	30	5	54

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Jak wynika z tabeli nr 18, najczęściej występującą przyczyną umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej jest uzależnienie jednego lub obojga rodziców.

Do umieszczeń dochodzi również w przypadkach przemocy domowej, sieroctwa, półsieroctwa bądź występowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny zastępcze obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie planu pomocy dziecku, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 19.

Struktura zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR w Grudziądzu)	1	1	1	1	2	2

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu zatrudnia dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z których każdy – zgodnie z ustawowymi wymogami – ma pod opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych jednocześnie. W stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora, jego zdania wykonuje w imieniu organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracownik socjalny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu – organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu grudziądzkiego – kontynuuje akcję informacyjną, mającą na celu propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Do podejmowanych w ostatnich latach inicjatyw należą:

- 1) kampania społeczna „Stwórzmy razem szczęśliwy i bezpieczny dom”, w ramach której odbywa się:
 - a. druk i dystrybucja materiałów informacyjnych i promujących rodzinną pieczę zastępczą (ulotki, plakaty, kalendarze, roll-up), w tym również w pojazdach autobusowej komunikacji powiatowej;
 - b. udział pracowników PCPR w Grudziądzu w wydarzeniach plenerowych organizowanych na terenie powiatu grudziądzkiego;
 - c. spotkania edukacyjne dla rodzin zastępczych (np. w Nadleśnictwie Jamy w 2024 roku);
 - d. konkursy plastyczne dla wychowanków pieczy zastępczej, promujące rodzinną pieczę zastępczą;
- 2) realizacja spotu promującego rodzinną pieczę zastępczą i jego udostępnianie na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych;
- 3) prowadzenie profilu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu na Facebooku;
- 4) organizowanie festynów rodzinnych z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego;
- 5) organizowanie w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych spotkań informacyjnych na temat rodzinnej pieczy zastępczej.

W konsekwencji postanowienia sądów o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej realizowane są na bieżąco i nie istnieje kolejka dzieci oczekujących na umieszczenie.

3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie grudziądzkim

Przez wiele lat na terenie powiatu grudziądzkiego funkcjonowały dwie 30-osobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze: w Wydrznie i w Białochowie. Siedzibami obu były XIX-wieczne pałace na terenie zespołów pałacowo-parkowych w gminach: Łasin i Rogóźno.

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zezwalała na istnienie 30-osobowych placówek wyłącznie do 1 stycznia 2021 r. Po tym terminie ogólnopolskim standardem stały się 14-osobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, swoim charakterem bardziej zbliżone do domu rodzinnego niż do instytucji.

Na podstawie analizy liczby dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej i liczby corocznych umieszczeń zdecydowano o potrzebie utworzenia trzech 14-osobowych placówek na terenie powiatu grudziądzkiego, tj. 42 miejsc dla wychowanków.

We wrześniu 2020 r. Rada Powiatu Grudziądzkiego podjęła Uchwałę Nr XVIII/40/2020 w sprawie przekształcenia Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Wydrznie, przekształcenia Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Białochowie oraz utworzenia samorządowej jednostki organizacyjnej pod nazwą Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wydrznie.

Na jej mocy z dniem 1 stycznia 2021 r.:

- a) przekształcono POW w Wydrznie w dwie 14-osobowe placówki: Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 1 w Wydrznie oraz Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 2 w Wydrznie;
- b) przekształcono POW w Białochowie w 14-osobową Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 3 w Białochowie.

Jednocześnie z dniem 15 października 2020 r. utworzono Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wydrznie, które od dnia 1 stycznia 2021 r. zapewnia wspólną obsługę administracyjną, finansową, organizacyjną i specjalistyczną trzem POW.

Na początku 2022 r. rozpoczęto budowę placówki w Łasinie, a po jej zakończeniu na przełomie sierpnia i września 2023 r. przeniesiono Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 3 z Białochowa do Łasina.

Tabela nr 20.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2019-2024

Liczba dzieci	2019	2020	2021	2022	2023	2024
przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ogółem	64	65	59	52	56	48
w tym: liczba dzieci z terenu powiatu grudziądzkiego	41	50	48	41	47	42
- z podziałem na gminy:						
miasto i gmina Łasin	18	20	16	15	14	17
miasto i gmina Radzyń Chełmiński	0	0	0	0	0	0
gmina Grudziądz	5	5	8	2	12	8
gmina Gruta	5	5	3	3	2	1
gmina Rogóźno	2	2	2	1	0	0
gmina Świecie nad Osą	11	18	19	20	19	16
liczba dzieci z terenu innych powiatów	23	15	11	11	9	6

Źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Z roku na rok w placówkach opiekuńczo-wychowawczych sukcesywnie maleje liczba wychowanków pochodzących spoza powiatu grudziądzkiego. Kluczową w tym zakresie była decyzja władz powiatu o zaprzestaniu wydawania skierowań dla dzieci spoza powiatu od 2019 roku (ostatnie dzieci z terenu powiatu chełmińskiego oraz z terenu gminy-miasto Grudziądz przyjęto w 2018 roku).

Pomimo reorganizacji pieczy zastępczej, łączna liczba dzieci w dalszym ciągu przekraczała standardową liczbę 42 (tj. 3 razy 14). Umożliwiają to przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., które pozwalają dyrektorowi placówki na przyjęcie ponadnormatywnej liczby dzieci w miejsce wychowanków umieszczonych w takich instytucjach, jak specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę czy specjalny ośrodek wychowawczy. Warunkiem niezbędnym jest każdorazowe uzyskanie zezwolenia wojewody.

Warto dodać, iż ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych określała, iż do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19

nie stosowało się przepisów w zakresie limitu liczby wychowanków w stosunku do dzieci umieszczonych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Tabela nr 21.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu grudziądzkiego w latach 2019-2024

Liczba dzieci	2019	2020	2021	2022	2023	2024
umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ogółem	15	11	6	5	10	5
w tym:						
liczba dzieci z terenu powiatu grudziądzkiego	15	11	6	5	10	5
- z podziałem na gminy:						
miasto i gmina Łasin	9	3	0	2	0	5
miasto i gmina Radzyń Chełmiński	0	0	0	0	0	0
gmina Grudziądz	3	0	3	0	10	0
gmina Gruta	3	0	1	0	0	0
gmina Rogóźno	0	0	0	0	0	0
gmina Świecie nad Osą	0	8	2	3	0	0
liczba dzieci z terenu innych powiatów	0	0	0	0	0	0

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Liczba dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej oscyluje pomiędzy 5 a 15 rocznie. Warto odnotować, iż w 2019 roku doszło do umieszczenia 8-osobowego rodzeństwa z terenu miasta i gminy Łasin, a rok później – 7-osobowego rodzeństwa z gminy Świecie nad Osą. Również 5 dzieci umieszczonych w 2024 roku było rodzeństwem – z miasta i gminy Łasin.

Postanowienia sądów o umieszczeniu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej zwykle realizowane są na bieżąco i nie istnieje kolejka dzieci oczekujących na umieszczenie.

Tabela nr 22.

Przyczyny umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej /stan na 31.12.2024/

Przyczyna umieszczenia dziecka	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego	Liczba dzieci łącznie
Sieroctwo	0	0	0
Pólsieroctwo	1	0	1
Uzależnienie rodzica/rodziców	13	0	13
Przemoc w rodzinie	7	1	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	18	0	18
Niepełnosprawność rodzica/rodziców	1	0	1
Długotrwała lub ciężka choroba rodzica/rodziców	0	0	0
Ubóstwo	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
Pobyt za granicą rodzica/rodziców (praca zarobkowa)	1	0	1
Inne	0	0	0
Łącznie	41	1	42

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Głównymi powodami umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej są: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz uzależnienie rodziców od alkoholu.

3.3. Osoby usamodzielniane

Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez tę osobę 26. roku życia.

Tabela nr 23.

Liczba osób usamodzielnianych objętych procesem usamodzielnienia

Liczba dzieci	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych	7	8	7	6	5	6
Liczba osób usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych	9	10	9	7	5	6
Łącznie	16	18	16	13	10	12

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

W myśl obowiązujących przepisów prawa w zakresie wsparcia osób usamodzielnianych wychowanek, który po osiągnięciu pełnoletności opuścił rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu, objęty zostaje pomocą mającą na celu jego życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez przyznanie:

- pomocy na kontynuowanie nauki;
- pomocy na usamodzielnienie;
- pomocy na zagospodarowanie.

Ponadto osobie usamodzielnianej udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia oraz zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Wychowankowie pieczy zastępczej, w szczególności instytucjonalnej, zaliczani są do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Integracja społeczna i zawodowa wychowanków stanowi jedno z największych wyzwań dla instytucji.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób usamodzielnianych, należy rozważyć utworzenie mieszkania chronionego lub treningowego, w którym pilotażowo mogłyby czasowo zamieszkać osoby realizujące indywidualny program usamodzielnienia, pozbawione możliwości powrotu do środowiska rodzinnego po opuszczeniu pieczy zastępczej. Mieszkanie chronione/treningowe stanowiłoby aktywną formę pomocy, zmierzającą do usamodzielnienia się.

Pobyty w takim mieszkaniu co do zasady jest pobytem czasowym i odpłatnym. Z wychowankami zawierana jest umowa określająca warunki pobytu.

Istotna jest lokalizacja mieszkania chronionego na terenie powiatu, która powinna ułatwiać jego mieszkańcom dostęp do lokalnego rynku pracy i komunikacji zbiorowej w celu dojazdu do miejsca zatrudnienia.

3.4. Środki finansowe przeznaczone na pieczę zastępczą

Źródłem finansowania zadań z zakresu pieczy zastępczej, realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, są środki finansowe pochodzące:

- z budżetu powiatu grudziądzkiego;
- z budżetu państwa, zgodnie z art. 187 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- z budżetów samorządów gminnych, które – zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ww. ustawy – mają obowiązek partycypować w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej;
- z budżetów innych powiatów, zgodnie z art. 191 ust. 4 ww. ustawy;
- z opłat ponoszonych przez rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej;
- z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu grudziądzkiego finansowane są głównie z budżetu powiatu.

Tabela nr 24.

Świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym na utrzymanie umieszczonych w tych rodzinach dzieci

Rodzaj wypłaconego świadczenia	2019 (zł)	2020 (zł)	2021 (zł)	2022 (zł)	2023 (zł)	2024 (zł)
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	540 497,00	526 301,95	599 864,83	649 252,55	734 659,73	791 988,51
dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	11 485,43	9 593,46	12 312,00	13 423,77	12 274,07	16 224,71
jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	8 450,00	7 120,00	5 400,00	4 200,00	9 500,00	13 000,00
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0,00	0,00	0,00	1 200,00	2 400,00	1 200,00
Łącznie	560 432,43	543 015,41	617 576,83	668 076,32	758 833,80	822 413,22

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Powiat grudziądzki – jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub umieszczeniem w rodzinie zastępczej – ponosi wydatki na utrzymanie wychowanków w wysokości średnich miesięcznych kosztów utrzymania w danej placówce oraz w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Analogicznie powiat grudziądzki otrzymuje zwrot kosztów utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu grudziądzkiego.

Tabela nr 25.**Wydatki powiatu grudziądzkiego na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów**

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień		
		świadczenia	koszty objęcia rodzin opieką koordynatora	łącznie
2019	15	135 169,67 zł	---	135 169,67 zł
2020	12	123 810,00 zł	---	123 810,00 zł
2021	12	114 420,00 zł	---	114 420,00 zł
2022	12	114 052,00 zł	---	114 052,00 zł
2023	11	135 454,82 zł	16 255,69 zł	151 710,51 zł
2024	12	144 092,20 zł	26 291,75 zł	170 383,95 zł

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Analiza przedstawionych w tabeli nr 24 danych do 2022 roku wskazywała na tendencję malejącą wydatków powiatu grudziądzkiego. Trzeba jednak podkreślić, iż nierealne jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom wyłącznie w rodzinach zastępczych na terenie powiatu. Umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych poza powiatem uwarunkowane jest miejscem zamieszkania rodziny zastępczej – najbliższej rodziny dziecka (dziadkowie, wujostwo).

Od 1 lutego 2023 r. – na skutek nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – powiaty są zobowiązane do pokrywania również kosztów objęcia rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 26.**Wydatki powiatu grudziądzkiego na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów**

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	1	54 983,50 zł
2024	1	72 776,26 zł

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Do umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem grudziądzkim może dochodzić w wyjątkowych sytuacjach, gdy np. dziecko umieszczane jest w placówce interwencyjnie (gdy zachodzi natychmiastowa potrzeba odizolowania od dotychczasowych opiekunów) lub gdy powiat grudziądzki nie dysponuje miejscami w prowadzonych przez siebie placówkach.

Taka sytuacja miała miejsce w 2015 roku, a pobyt trwał do końca 2016 roku. Następnie przez okres kilku lat – od 2017 roku do 2022 roku – żadne dziecko pochodzące z terenu powiatu grudziądzkiego nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza powiatem. Stało się tak dopiero w 2023 roku, gdy decyzją sądu dziecko wychowujące się u dziadków na terenie powiatu kwidzyńskiego zostało przeniesione z rodziny zastępczej spokrewnionej do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela nr 27.

Dochody powiatu grudziądzkiego na utrzymanie dzieci pochodzących z terenów innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie powiatu grudziądzkiego

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień			
		świadczenia	koszty objęcia rodzin opieką koordynatora	wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych	łącznie
2019	29	273 581,95 zł	---	0,00 zł	273 581,95 zł
2020	25	262 228,13 zł	---	0,00 zł	262 228,13 zł
2021	24	255 475,46 zł	---	0,00 zł	255 475,46 zł
2022	31	333 249,28 zł	---	0,00 zł	333 249,28 zł
2023	33	406 191,79 zł	34 514,85 zł	14 806,74 zł	455 513,38 zł
2024	32	415 095,74 zł	83 274,04 zł	53 912,18 zł	552 281,96 zł

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

Tabela nr 28.

Dochody powiatu grudziądzkiego na utrzymanie dzieci pochodzących z terenów innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu grudziądzkiego

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień
2019	23	991 141,59 zł
2020	15	712 564,06 zł
2021	11	666 180,24 zł
2022	11	623 821,92 zł
2023	9	511 658,96 zł
2024	6	271 179,56 zł

źródło: dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu

3.5. Rządowe programy wspierające rozwój pieczy zastępczej

Oprócz wcześniej wspomnianego rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024-2027” Powiat Grudziądzki jest beneficjentem również następujących programów:

1. „Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej”

Odnawiany co roku. W 2024 roku Powiat Grudziądzki otrzymał dotację w wysokości 11 580,00 zł na częściowe pokrycie kosztów związanych z finansowaniem wynagrodzenia rodziny zastępczej zawodowej.

2. „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027”

W jego ramach pracownicy systemu pieczy zastępczej (tj. niektórzy pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu oraz wszyscy pracownicy Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wydrznie, POW Nr 1 w Wydrznie, POW Nr 2 w Wyrznie oraz POW Nr 3 w Łasinie) w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. otrzymują co miesiąc 1.000,00 zł brutto dodatku do wynagrodzenia.

W 2024 roku wykorzystano dotację w wysokości 48.705,07 zł na 7 pracowników PCPR w Grudziądzu oraz 230.230,43 zł na 35 pracowników COPOW i POW.

4. Analiza SWOT systemu pieczy zastępczej w powiecie grudziądzkim

W Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027 zastosowano analizę SWOT jako narzędzie do usystematyzowania mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń dla sfery społecznej powiatu grudziądzkiego dotyczącej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– wykwalifikowana i doświadczona kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – wieloletnie doświadczenie w organizacji wsparcia dla rodzin zastępczych – dostęp do specjalistycznej pomocy dla rodzin zastępczych, w tym psychologicznej i pedagogicznej – umiejętność pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych	– niewielka liczba osób zainteresowanych tworzeniem rodzinnych form pieczy zastępczej – brak lokali socjalnych i komunalnych dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej – brak organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie
SZANSE	ZAGROŻENIA
– realizacja projektu partnerskiego „Rodzina w centrum” (aktualnie 4. edycja), współfinansowanego ze środków europejskich – prowadzenie akcji promocyjnej na rzecz rodzicielstwa zastępczego – zatrudnianie specjalistów do pracy z rodzinami zastępczymi – uwrażliwienie władz lokalnych na problemy pieczy zastępczej	– kryzys rodziny i postaw rodzicielskich skutkujący bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – brak chęci współpracy ze strony rodzin znajdujących się w kryzysie – wzrost ryzykownych zachowań wśród młodzieży (uzależnienia, przemoc, prostytutka) – brak osób chętnych do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

5. Limit rodzin zastępczych zawodowych

Dotychczasowa liczba rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących na terenie powiatu grudziądzkiego przedstawia się następująco:

Tabela nr 29.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych na terenie powiatu grudziądzkiego w minionych latach

Okres	Liczba rodzin zastępczych zawodowych na terenie powiatu grudziądzkiego
do 31 sierpnia 2023 r.	0
od 1 września 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.	1
od 1 stycznia 2024 r.	2

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wymagającymi określenia limitu rodzin zastępczych zawodowych, zakłada się, że w latach 2025-2027 funkcjonować będą maksymalnie 3 rodziny zastępcze zawodowe.

Tabela nr 30.

Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2025-2027

Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2025-2027	2025	2026	2027
	3	3	3

Ustalenia limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznanie potrzeb, dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, realne możliwości finansowe powiatu, a także potencjalną liczbę kandydatów chętnych do pełnienia takiej funkcji.

Jednocześnie należy zastrzec, iż założone limity mogą ulec zmianie w zależności od aktualnych potrzeb, zmieniającej się sytuacji oraz posiadanych środków finansowych.

6. Cele Programu i działania na lata 2025-2027

Celem głównym Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027 jest skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania, należy zorganizować opiekę zastępczą. Rozwiązania ustawowe kładą nacisk na rozwijanie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących już rodzin zastępczych przyczynią się do wzmocnienia obecnego systemu pieczy zastępczej w powiecie grudziądzkim.

Cel główny rozwinięty został o cele szczegółowe, które wskazują obszary działań w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej:

- 1) Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2) Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.
- 3) Wzmacnianie rodzin naturalnych w celu utrzymania i powrotu dzieci.
- 4) Pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.

6.1. Cele, działania i zadania

CELE, DZIAŁANIA I ZADANIA		
Cele szczegółowe	Działania	Zadania
1. Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	1.1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	1.1.1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu rozpowszechnienie idei rodzicielstwa zastępczego
		1.1.2. Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz pieczy zastępczej i rozwoju rodzicielstwa zastępczego
	1.2. Pozyskiwanie i przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	1.2.1. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
		1.2.2. Zapewnienie kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej możliwości zdobycia kwalifikacji
2. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych	2.1. Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	2.1.1. Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
	2.2. Szkolenia rodzin zastępczych	2.2.1. Podnoszenie kompetencji istniejących rodzin zastępczych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i spotkaniach edukacyjnych
	2.3. Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji	2.3.1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodziców zastępczych
		2.3.2. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
		2.3.3. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych
3. Wzmacnianie rodzin naturalnych w celu utrzymania i powrotu dzieci	3.1. Współpraca instytucji i służb na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej	3.1.1. Współpraca na rzecz rodzin naturalnych chcących poprawić swoje funkcjonowanie
	3.2. Rozszerzenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego	3.2.1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodzin naturalnych
4. Pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej	4.1. Podnoszenie kompetencji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej	4.1.1. Podnoszenie kompetencji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i spotkaniach edukacyjnych
	4.2. Zapewnienie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej	4.2.1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej

6.2. Wskaźniki i realizatorzy zadań

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1.1.1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu rozpowszechnienie idei rodzicielstwa zastępczego	- liczba podjętych inicjatyw	Samorząd Powiatu Grudziądzkiego; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu; organizacje pozarządowe
1.1.2. Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz pieczy zastępczej i rozwoju rodzicielstwa zastępczego	- liczba instytucji i organizacji, z którymi prowadzona jest współpraca na rzecz pieczy zastępczej	Samorząd Powiatu Grudziądzkiego; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
1.2.1. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	- liczba pozyskanych kandydatów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
1.2.2. Zapewnienie kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej możliwości zdobycia kwalifikacji	- liczba kandydatów, którym zapewniono możliwość zdobycia kwalifikacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
2.1.1. Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	- liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - liczba rodzin objętych wsparciem koordynatorów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
2.2.1. Podnoszenie kompetencji istniejących rodzin zastępczych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i spotkaniach edukacyjnych	- liczba rodzin zastępczych biorących udział w szkoleniach, warsztatach i spotkaniach edukacyjnych - liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów i spotkań edukacyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
2.3.1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodziców zastępczych	- liczba rodzin zastępczych korzystających ze specjalistycznego wsparcia - liczba udzielonych porad	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
2.3.2. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	- liczba dzieci korzystających ze specjalistycznego wsparcia - liczba udzielonych porad	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
2.3.3. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych	- liczba spotkań grupy wsparcia - liczba osób biorących udział w spotkaniach grupy wsparcia	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu
3.1.1. Współpraca na rzecz rodzin naturalnych chcących poprawić swoje funkcjonowanie	- liczba podejmowanych inicjatyw na rzecz rodzin naturalnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu; gminne i miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej; organizacje pozarządowe
3.2.1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodzin naturalnych	- liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego wsparcia - liczba udzielonych porad	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu; gminne i miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
4.1.1. Podnoszenie kompetencji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i spotkaniach edukacyjnych	- liczba usamodzielnianych wychowanków biorących udział w szkoleniach, warsztatach i spotkaniach edukacyjnych - liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów i spotkań edukacyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu; Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wydrznie
4.2.1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej	- liczba usamodzielnianych wychowanków korzystających ze specjalistycznego wsparcia - liczba udzielonych porad	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu; Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wydrznie

7. Zakładane rezultaty realizacji Programu

Realizacja Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzki na lata 2025-2027 ma na celu:

- 1) zwiększenie liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na terenie powiatu grudziądzkiego;
- 2) utrzymanie rodzin zastępczych zawodowych zgodnie z limitem określonym w niniejszym programie;
- 3) wsparcie istniejących rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji;
- 4) wzmacnianie rodzin naturalnych;
- 5) zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości wychowania w środowisku rodzinnym;
- 6) zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;
- 7) zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej;
- 8) wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej;
- 9) zwiększenie jakości oferowanych usług przez kadrę wykonującą zadania na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

8. Finansowanie Programu

Działania zawarte w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027 finansowane będą:

- z budżetu powiatu grudziądzkiego;

- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych;
- z budżetów samorządów gminnych, partycypujących w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej;
- z Europejskiego Funduszu Społecznego.

9. Ewaluacja i monitorowanie Programu

Koordynatorem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu. Program jest spójny z dokumentami strategicznymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w powiecie grudziądzkim.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Wskaźniki ujęte w celach szczegółowych mają charakter jakościowy i bezpośrednio odnoszą się do oczekiwanych efektów zadań.

Monitorowanie Programu będzie trwało przez cały okres jego realizacji. Informacje o zrealizowanych działaniach będą przedstawiane Radzie Powiatu Grudziądzkiego i Zarządowi Powiatu Grudziądzkiego w corocznych sprawozdaniach z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grudziądzkim na lata 2025-2027 stanowi kontynuację poprzednich programów. Jest dokumentem otwartym i elastycznym. Oznacza to, że może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, pojawiających się potrzeb oraz wymogów prawnych.

